

III COL·LOQUI MIRADES DE LA CIÈNCIA SOBRE EL TEMPS
El cicle de la vida

ELS CICLES DE LA VIDA DE LES LLENGÜES

M. Carme Junyent
Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General
Facultat de Filologia
Universitat de Barcelona

Català		Anglès
peu		foot
pare	*p > f	father
tres		three
to	*t > θ	thou
cor		heart
cent	*k > h	hundred
dent		tooth
dos	*d > t	two
gra		corn
genoll	*g > k	knee
frare(<*bhrat-)	*bh > b	brother

alemany: Seife
chol: sapum
huastec: sabu:n
q'anjobal: sapon
tzeltal: sapon
àrab: sabun
swahili: sabuni
kikuiu: thabuni.
chichewa: sopo
sesotho: sesepe
txixona: sipo
zulu: insipho
vietnamita: xa-bong
cambodjà: sabou
tagalog: sabón
malgaix: sabony
maori: hopi (sopa: hupa)
tàmil: sop.
nepalès: sabuna
afrikaans: seep
albanès: sapun
finès: saippua
gal·lès: sebon

tswana: tscokolete
xhosa: itshokoleti
zulu: ushokolethe
hindi: chauklet
bengalí: shokolet
tàmil: chaaklat
fijjà: jiokeliti
tongalès: sokaleti
samoà: sukalati
tahitià: totora
kuna: sogolade

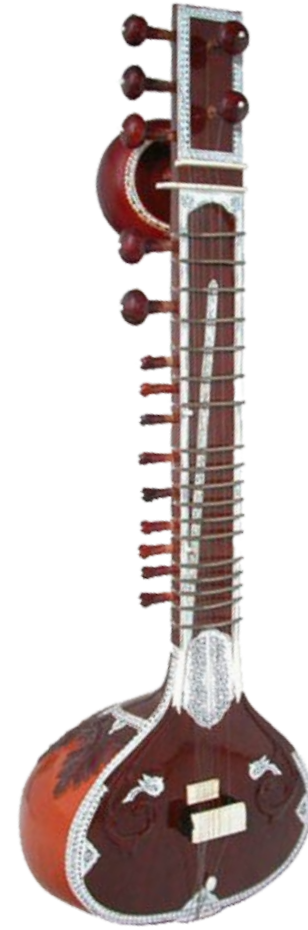
KITHÁRA

GUITARRA

CÍTARA

SITAR

MANERES DE COMPTAR DEL 6 AL 9 EN LLENGÜES DEL MÓN

ainu (Japó)	6, 7, 10-2, 10-1
bubi (Bioko)	6, 6+1, 4x2, 4x2+1.
bubi NO (Bioko)	6, 6+1, 6+2, 10-1
chumash (EUA)	repetir 2, repetir 3, 2x4, 9
dinka (Kenya)	5+1, 5+2, 8, 5+4
guantxe (Canàries)	6, 7, 8, 10-1
kirundi (Burundi)	3+3, 7, 4+4, 9
kombe (Guinea Eq.)	6, 6+1, 8, 8+1
mbum (Rep. Centrafricana)	10-4, 10-3 10-2, 10-1
ndom (Papua-Nova Guinea)	6, 6+1, 6+2, 6+3
tarasco (Mèxic)	6, 5+2, 5+3, 5+4
Tiv (Camerun)	3+3, 5+2, 4+4, 5+4
wolof (Senegal)	5+1, 5+2, 5+3, 5+4
xhosa (Sudàfrica)	3+3, 7, 8, 9
yuma (EUA)	3x2, traspassar, 4x2, 3x3

SISTEMES DE PRONOMS PERSONALS

SURSURUNGA (Nova Irlanda)

	sing.	dual	trial	quadral	plural
1.exc.	lau	giur	gimtul	gimhat	gim
1.inc. -		gitar	gittul	githat	git
2	láu	gaur	gamtul	gamhat	gam
3	-i	diar	ditul	dihat	di

LIHIR (oceànica)

	sing.	dual	trial	paucal	plural
1.exc.	yo	gel	getol	gehet	ge
1.inc.	-	kito	kitol	kitahet	giet
2	wa	gol	gotol	gohet	go
3	e	dul	dietol	diehet	die

NAVAHO (ameríndia)

shi (jo)
ni (tu)
bi (ell)
ho (i ell)
nihi (nosaltres dos)
nihi (vosaltres dos)
bi (ells dos)
ho (i ells dos)
danihi (nosaltres)
danihi (vosaltres)
daabi (ells)
daaho (i ells)

ZAPOTEC (ameríndia)

1.	nada'	inc. chio'o
		exc. neto'
2.	le'	le'e
3.res.	le'	le'
fam.	lebo'	lebo'
anim.	leb	leb
coses	len	len

BRAHUI

1.	i	nan
2.	ni	num
3.proper	dad	dafk
intermedi	od	ofk
llunyà	ed	efk

En **panjabi** els cosins tenen noms diferents segons siguin fills o filles de quin germà o germana:

- caceraa pràà** (fill del germà del pare)
- cacerii pàin** (filla del germà del pare)
- phupheraa pràà** (fill de la germana del pare)
- phupeherii pràin** (filla de la germana del pare)
- mameraa pràà** (fill del germà de la mare)
- mamerii pàin** (filla del germà de la mare)
- khaalaa daa muNDDaa** (fill de la germana de la mare)
- khaalaa dii kuRii** (filla de la germana de la mare)

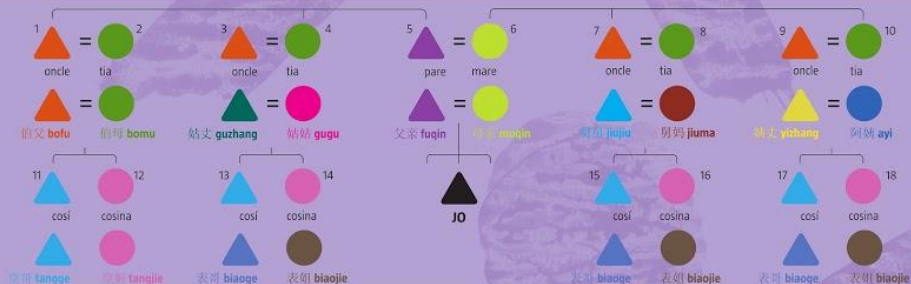
En **wòlof**: yaabat designa el fill o la filla del "germà gran" o del "germà petit" de sexe contrari. Aquest terme engloba els nebots i també designa els fills de la germana de l'esposa, així com els fills d'aquells que tenen la mateixa edat que tu.

El terme *doom* (wòlof) designa, a més dels fills propis, tot fill d'un "germà gran", així com els fills del germà de l'esposa o del marit. Aquest terme engloba, doncs, els nebots i els cosins.

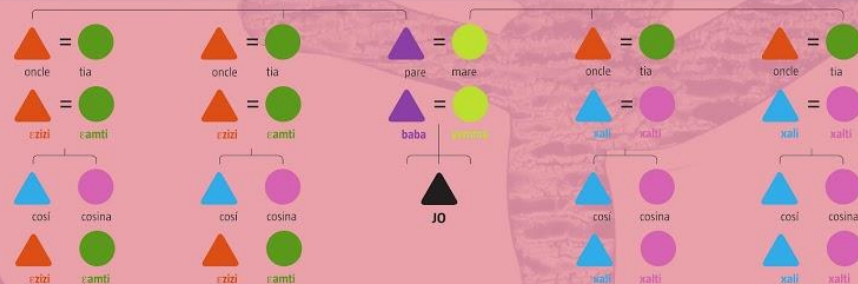
En **xinès mandarí**, els oncles tenen noms diferents segons si són paterns o materns, i els cosins es diuen tots igual excepte els fills del germà del pare:

- 1 伯父 **bofu** / 2 伯母 **bomu** / 3 姑丈 **guzhang** / 4 姑姑 **gugu** / 5 父亲 **fuqin** / 6 母亲 **muqin** / 7 舅舅 **jiujiu** / 8 舅妈 **jiuma** / 9 姨丈 **yizhang** / 10 阿姨 **ayi** / 11 堂哥 **tangge** / 12 堂姐 **tangjie** / 13 表哥 **biaoge** / 14 表姐 **biaojie** / 15 表哥 **biaoge** / 16 表姐 **biaojie** / 17 表哥 **biaoge** / 18 表姐 **biaojie**

En **amazic**: oncle i cosí es diu igual. Però té noms diferents segons si és patern o matern.

- Oncle i cosí paterns: **ezizi**
- Tia i cosina paternes: **eamti**
- Oncle i cosí materns: **xali**
- Tia i cosina materns: **xalti**

PRONOMS EN TOK PISIN

ca.1970

mi
 yu
 em
 *yumi
 *mipela
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 yumipela
 -
 yupela
 ol

ca.1990

mi
 yu
 em
 *yumitupela
 *mitupela
 -
 -
 -
 -
 **yutripela
 **oltripela
 yumipela
 -
 yupela
 ol

mi
 yu
 em
 yumitupela
 mitupela
 yutupela
 tupela
 yumitripela
 mitripela
 yutripela
 tripela
 yumipela/yumi
 mipela
 yupela
 ol

PRONOMS EN TOK PISIN I BISLAMA

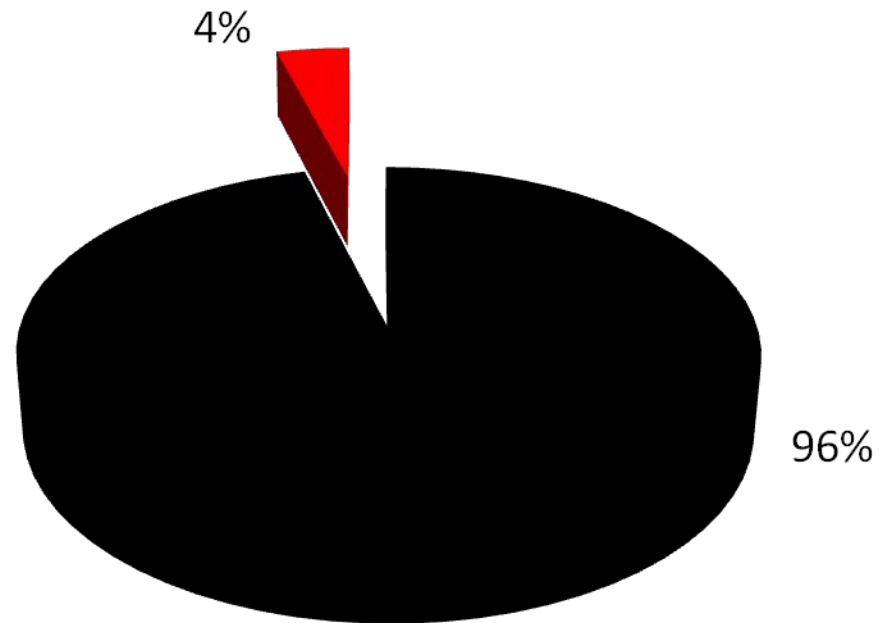
Tok pisin

mi
yu
em
yumitupela
mitupela
yutupela
tupela
yumitripela
mitripela
yutripela
tripela
yumipela/yumi
mipela
yupela
ol

Bislama

mi
yu
hem
yumitu
mitufala
yutufala
tufala
yumitrifala
mitrifala
yutrifala
trifala
yumi
mifala
yufala
olgeta

Actualment, el 96 % de l' humanitat parla el 4 % de les llengües

Restaurant El bambú

Aperitiu

Vermut o biter

Canapès amb caviar

Entrants

Sopa de fideus i taploca

Consomé al porto

Amanida d'espàrrecs

Endivies amb mermelada de guaiaba

Canelons d'espínacs

Bròquil amb beccamei gratinada

Arros al cumí

Còctel d'ailocat amb salsa de whisky

Gaspaxo d'ametlles

Puré d'albergínia

Carta

Segons plats

Bacallà amb tomàquet

Turbot en escabetx

Escalopa amb salsa de soja

Bistec amb patates i quebup

Entrecot a la ~~castellana~~ amb xips de ~~llet~~

Fricandó amb xampinyons

Tonyina a la planxa

Truita amb sobrassada

Kebab amb humus

Salsibres amb carxofes

Seltons arrebossats

Postres

Sorbets de llimona, kiwi, mandarina o mango

Albercocs amb logurt

Banana split sense sucre

Galleta de festucs i caqui

Fiam de cacau amb moronga

Pòding de xocolata amb cacauets

Flan

Te o cafè

Daankie Faleminderit Danke *Tqadac* **Thank you** شُكران
 ցնորհակալուլժյունս dhonnobād дзякую вам
 Благодаря POTÓÖ **GRÀCIES** 감사합니다 Ďakujem
vám *Gracias* Aitäh Tānan **Akiba** *Merci* A iarama
Eskerrik asko
Grazas გმადლობთ Ευχαριστώ dhanvād **Aguyje**
sûn mûn nîi Na gode dhanyavād 多謝 Köszönöm *Grazie*
 Matyox *Murafoze* MELECI ačiču de'koju Abaraka **Tixa'a viun**
 Баярлалаа *zukriā* تشکر Dziękuję Obrigado *Mulțumesc*
Спасибо! Хвала Mehrbani Saha *Asante* ТАСК Inwali sağol
Salamat po **teşekkürler** *Dëkuji* дякую شكريه Jër jëf 谢谢